

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2450
 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Večja mesečno prejemna
 9 upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

Obzorja temnih perspektiv

POLOŽAJ PO NEMŠKI OBOROŽEVALNI NOTI.

Nota Nemčije, katero je poslala nedavno v Pariz in zahtevala v njej, da se ji dovolji enakopravnost glede oboroževanja, ki ji je bila z mirovnimi pogoji odvzeta, je vznemirila skoraj ves svet. Ne le v Parizu, ampak tudi v Londonu, Washingtonu, Varšavi, Pragi itd., se čuti čedalje večji odpor proti stremljenju Papenove Nemčije, ki kaže že skoraj popolnoma javno svoje revanšne, imperialistične in militaristične namene. Še bolj kakor nota sama, je pa dvignila svet parada »Jeklenih čelad« na Tempelhoferpolju, kateri sta priredila skupno državni kancelar von Papen in bivši prestolonaslednik. Ta parada je bila uprizorjena pač samo za to, da podkrepi zahteve note; bila je tedaj velika javna izzivalna demonstracija. Odmev, ki ga je povzročila, je vse prej ko simpatiziranje z novo Nemčijo.

Po vsem tem je upanje na kakršenkoli uspeh razorožitvene konference silno neznančno, in namesto razbremenitve, si bo moral svet naložiti na ramena nova militaristična bremena. Do zob oborožena Nemčija je na vsak način tako velika nova vojna nevarnost, da je ostali svet ne more prezreti, najmanj pa more to storiti Francija, Belgija, Poljska in Češkoslovaška. Oboroževanje Nemčije jih naravnost sili, da povečajo svoja sedanja obrambna sredstva, in o tem se tudi že govori. Pariški tisk, posebno strokovni, opozarja dan za dnem francosko vlado, naj budno pazi na varnost domovine. Značilni so v tem oziru članki vojaške revije »France Militaire«, pa tudi vojaškega sodruka »Tempsa«. Izdelujejo se zato tudi že novi načrti za povečanje obrambne sile in podaljšuje se za 10 let vojaška pogodba med Francijo in Poljsko, ki te dni poteka. Po enakih ukrepih segajo tudi Poljaki in Belgijci, in namesto razorožitve, v katero smo toliko verjeli, doživljamo novo silno oboroževalno tekmovalnost!

Zelo značilno je pri tem zlasti pisanje angleških listov, ki so bili sicer napram Nemčiji do skrajnosti tolerantni. Na čelu vsem stoji skupina listov lorda Beaverbrookea, ki prepričuje svet, da je na obzorju Evrope nelagodna nova vojna. »Naj Evropa sprejme nemške zahteve

ali ne«, pravi Beaverbrookeov tisk, »posredice bodo enako hude. Ako se nemške zahteve sprejmejo, pomeni to, da se bodo začele vse velesile zopet na vso moč oboroževati, ako se pa zavrnejo, se bo Nemčija oboroževala brez ozira na njihov odpor. Vojaške ali gospodarske represalije proti Nemčiji so nemogoča stvar, ker bi imele za ves svet strašne posledice. Zato se bo novo oboroževanje začelo v vsakem primeru. Že sedaj delajo s polno paro vse tovarne za orožje in municijo, kakor tudi vsi vojni kemični laboratoriji.«

Nič manj pa tudi niso zanimive ugotovitve ruske boljševiške »Krasnaje Gazete«, ki pravi glede Nemčije, da bi v primeru vojne lahko nastopila s številčno in kvalitativno enako armado, kakor je bila ona l. 1914. »Res je«, pravi sovjetski list, »da šteje Reichswehr po določbah verzajske pogodbe samo 100.000 mož, toda ti služijo tako dolgo in so tako izvrstno izvežbani, da je vsak vreden enega častnika. Ti ljudje bodo tvorili jedro, okoli katerega se bo zbrala vsa nemška mladina in vsa bojna društva, ki vežbajo svoje člane popolnoma po vojaških načelih in po vojni tehniki. Nemčija razpolaga tudi z zadostnim številom težke artiljerije. Nemški vojni tanki so najmodernejši na svetu in se med drugim izdelujejo tudi v — Škodovih tovarnah na Češkoslovaškem (?). Nemške tovarne pa izdelujejo tudi zadostne količine strupenih plinov, ki bodo najmočnejši zaveznik nemške vojske v eventualni bodoči vojni. Tudi nemški generalni štab obstoja, čeprav ga je verzajska mirovna pogodba odpravila.«

Spričo vsega tega ni nič čudnega, če zaključuje tisk lorda Beaverbrookea svoja izvajanja z besedami: »Nič ne pomagata, če nekateri pravijo, da nova vojna ni mogoča, ker je narodi sveta ne bi zmogli. To so ideologije, ki so se vedno pojavile pred izbruhom vsake vojne! Mi sicer ne verujemo, da je novo krvavo razračunavanje že pred durmi, na vsak način pa je položaj od dne do dne nevarnejši, in na evropskih in svetovnih obzorjih se prikazujejo temne, zelo temne perspektive!

Nadaljevanje borbe v Nemčiji

HINDENBURG V BERLINU. — DRŽAVNI ZBOR BO RAZPUŠČEN. — HITLER PROTI HINDENBURGU.

BERLIN, 9. septembra. Predsednik republike Hindenburg se je včeraj vrnil s svojega poletnega bivališča v Neudecku v Berlin. Takoj dopoldne je sprejel državne kancelarja von Papena, ki mu je poročal o notranje-političnem položaju. Državni zbor bo razpuščen najpozneje ob koncu prihodnjega tedna in bodo nove volitve najbrže že 6. oktobra. V ponedeljek 12. t. m. se bo državni zbor sestal k svoji drugi seji, na kateri bo imel von Papen velik političen govor. Po njegovem govoru bodo govorili še mnogoštevilni poslanci, ki bodo kritizirali delo vlade. V trenutku pa, ko bo vlada smatrala, da je kritike dovolj, bo vstal von Papen in prečital razpuščitveni dekret. Verjetno je, da se bodo nove volitve izvršile že po novem volilnem zakonu, ki ga je vlada pripravila in upa z ním okrepliti svoj položaj v novem parlamentu. Novi volilni zakon bo objavljen kot nujna zašilna uredba z zakonito močjo.

PARIZ, 9. septembra. Iz Monakovega poročajo, da je Hitler že resigniral na mesto državnega kancelarja in je usmeril svoje misli in pozornost na položaj pred-

sednika nemške republike. Predsinočnim je v svojem govoru najprej ostro kritiziral von Papenovo vlado, nato pa je izjavil, da mu Hindenburgova starost vzbuja upanje, da bo kaj kmalu prevzel predsedništvo nemške republike. Med drugim je rekel: »Maršal ima že 85 let, jaz pa šele 45. Zdrav sem popolnoma in je pri meni izključen vsak nesrečen primer, ker vem, kaj me še ugodnega čaka. Ko bom imel 85 let, bo Hindenburg že davno mrtev.« Von Papenovi pristaši zaradi tega govora ostro napadajo Hitlerja. »Deutsche Allgemeine Zeitung« pravi, da je bila ta Hitlerjeva gesta ogabno nevičarska.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V LITJI.

LITJA, 9. septembra. Davi ob 5.30 je trčil na tukajšnji postaji neki ranžirni vlak v tovornega. Sprevodnik Jurij Gostenčak iz Maribora je še pravočasno skočil z voza in se rešil, dočim je materialna škoda precej velika. Uvedena je preiskava.

Stališča držav v Stresi

ZELJE NEMČIJE, FRANCIJE, ITALIJE IN JUGOSLAVIJE. — GOVOR JUGOSLOVENSKEGA DELEGATA TODORVIČA.

STRESA, 9. septembra. Na predvečerašnji konferenci je najprej govoril nemški delegat dr. Posse, ki je predlagal, naj se v svrhu ureditve gospodarstva v državah srednje in vzhodne Evrope dvigne kupna moč južnovzhodnih držav s prednostnimi carinami. Nemčija je pripravljena pomagati in ponuja preference samo južnovzhodnim agrarnim državam, in sicer le za žito. Francoski delegat in predsednik konference Bonnet je izrazil francosko stališče, ki se v marsičem strinja z nemškim. Pač pa se Francija trudi za večstransko preferenčno pogodbo, ker nima zaupanja v ugodne posledice dvostranskih pogodb. Vsa vprašanja, katerih rešitev si je nadelala konferenca v Stresi, morajo biti rešena na tekočem zasedanju in nikakor ne smejo ostati nerešena za svetovno gospodarsko konferenco. Postopoma bo tudi treba zmanjšati carine in odpraviti nadzorstvo nad deviznim prometom. Proti francosko-nemškemu stališču pa je nastopil italijanski delegat, ki je v svojem osnutku odločno nastopal za seji novo izvoljenega gospodarskega

in agrarnega odbora, ki ga vodi Bonnet, za dvostranske pogodbe. Izvoljen je bil tudi še poseben tehnični odbor, ki mu načeljuje Švicar Bachmann.

Po dosedanjih izjavah posameznih delegatov je nastalo upanje, da se bo konferenca zaključila z zadovoljivimi uspehi, vendar pa razočaranja niso izključena. Na plenarni seji je govoril tudi jugoslovanski delegat dr. Todorovič, ki je razložil stališče naše vlade. Glede nekaterih točk programa konference je izjavil soglasje s prejšnjimi govorniki, posebej se je bavil s padcem cen agrarnih proizvodov na evropskih tržiščih. Jugoslovanska vlada je pripravljena ukiniti vse prohibitivne ukrepe, samo da bi bil s tem dosežen zadovoljiv trgovinsko-politični napredek. Razložil je gospodarski položaj v Jugoslaviji in načrte, kako mislimo rešiti sedanjo gospodarsko krizo. Na ugoden odmev je naletela upravičena kritika brezplodnega, oziroma pomanjkljivega delovanja vseh dosedanjih gospodarskih in drugih s tem zvezanih konferenc.

Smernice francoskega odgovora

ODGOVOR BO ODPOSLAN NEMČIJI NAJKASNEJE V PONEDELJEK ZVEČER.

PARIZ, 9. septembra. Francoski odgovor na nemško noto bo izročen najkasneje v ponedeljek zvečer in bo le formalnega značaja. Francija bo v odgovoru ponovno opozorila Nemčijo na člen 164. verzajske mirovne pogodbe, po katerem ne sme prekoračiti meje, ki ji je pri oboroževanju bila določena. Povečanje oborožitve ji dovolj lahko le Društvo narodov s soglasnim sklepom. Nadalje bo francoski odgovor razmotrival vprašanje,

kaj Nemčija s svojo zahtevo prav za prav hoče. Če hoče povečati svojo oborožitev, potem se to protivi mirovnim pogodbam, če pa hoče, da se doseže enakopravnost z razorožitvijo drugih, mora počakati na sklepe razorožitvene konference. Že zdaj se pa zatrijuje, da se bo Nemčija, sklicujoč se na člen 213 verzajske mirovne pogodbe, obrnila na Društvo narodov z zahtevo, da skliče anketo o njenem oboroževanju.

Italija proti Društvu narodov

LONDON, 9. septembra. Rimski dopisnik »Morningpost« poroča svojemu listu, da se namerava vrniti Italija k predvojnemu sistemu političnih meddržavnih zvez in izstopiti iz Društva narodov. Društvo narodov, pravilo v Rimu, ni nič drugega, ko institucija za ohranitev francoske hegemonije. Z Italijo bodo izstopile iz D. N. tudi Nemčija, Avstrija, Madžarska, Japonska in Turčija. Vest se uradno še ne potrjuje, je pa zelo verjetna.

Dva atentata na železnico

BEOGRAD, 9. septembra. Sinoči okoli polnoči je vrglo več oseb bombo na železniško postajo Brušani. Obenem so napadali streljali na železničarje s samokresi, a niso nikogar ranili. Med napadalcem so bili tudi bivši orožnik Jakob Rukavina in bratje Devčići, ki so pobegnili v Zadar.

BEOGRAD, 9. septembra. Sinoči je eksplodiralo na progi Mikanovci—Vodnjaci pod neko lokomotivo razstrelivo, ki pa je pokvarilo le eno kolo. Oblasti so uvedle preiskavo. Promet je normalen.

Odgoditev razorožitvene konference

ZENEVA, 9. septembra. V tukajšnjih krogih Društva narodov se zatrjuje, da bo razorožitvena konferenca, ki bi se morala sestati v novembru ali decembru, odgodena za nedoločen čas. Urad konference, ki bi moral biti sklican k sestanku med 19. in 26. sep-

tembrom, še ni prejel zadevnega obvestila. Glasovi o odgoditvi konferenci se razlagajo s tem, da še niso končana pogajanja o spremembah v londonskem in washingtonskem pomorskem paktu in da se še niso pričela diplomatska pogajanja glede nemškega memoranduma.

FAŠISTIČNA INTERNACIONALA.

DUNAJ, 9. septembra. Kakor poroča »Korespondenca Hervey«, so že zaključena pogajanja glede ustanovitve odbora fašistične internacionale. Temu odboru je bila poverjena naloga, da izvrši vse potrebne priprave za sklicanje kongresa vseh fašističnih strank v Evropi in Ameriki. Kongres naj bi bil spomladi leta 1933. na Dunaju. Na kongresu bi sodelovale vse fašistične stranke iz Amerike in Evrope.

Obiščite
LJUBLJANSKI
VELESEJEM

11. septembra
 razstava plemenskih konj in
 tekmovanje slovenskih harmo-
 nikarjev
 Polovična vožnja na železnicah.

Dnevne vesti

Vaška tragedija skrite ljubezni

RAZPRAVA PRED MALIM KAZENSKIM SENATOM OKROŽNEGA SODIŠČA

Minila so že leta, odkar se je priženil Ivan Trofenik na Senik, kjer sta prva leta uživala z ženo neskaljeno zakonsko srečo. Vse jima je šlo srečno izpod rok, in ker je znal Trofenik tudi pametno gospodariti, se je naglo večalo njuno posestvo. Ko so prišli drug za drugim otroci, sta morala vzeti služkinjo. Služkinja Ivanka Petričičeva je bilo mlado in brhko dekle, Trofenik pa hude krvi in je prav rad, če je le mogel, poškilil za drugo. Tako tudi ni prezrl domače služkinje, ki je kaj kmalu zagospodarila v njegovem srcu. Če je le nanesa prilika in če je le utegnil, se ji je približal s sladkimi besedami. Ivanka se je spočetka s težavo obranila njegovih objemov in v strahu odbijala vsiljivega gospodarja. Ker je pa bila priljubljenost za greh le prevelika, je naposled omagala.

Tri leta je služila Ivanka pri Trofenikovih. Dobro in skrbno sta z gospodarjem skrivala pred domačimi in svetom svoja čuvstva. S svojo mladostjo ga je tako trdno privezala nase, da se je Trofenik tu in tam tudi zagovoril in spozabil. Ljudje so jeli govoriti, izvedela je Trofenikova žena — in Ivanka je morala povezati svojo čulico in se posloviti. Teško je bilo obema.

Trofenik je pa ostal zvest svoji ljubici. Ivanka je dobila službo pri nekem posestniku v sosedni fari. Pridno je zahajal k njej, ker ni mogel preboleti njene izgube. V marcu letošnjega leta pa se je Ivanka preselila v Podgorce in našla tam službo pri neki gostilničarki. Da je menjala službo, je bilo Trofeniku prav, postal je stalen gost v gostilni in je radi Ivanke pognal po grlu marsikateri stotak.

V Podgorcih se je pa začelo za Ivanke novo življenje. V gostilno so zahajali mladi fantje, ki so oboževali postavno služkinjo. Oglašali so se tudi ponoči pod

njenim oknom in vse to je Ivanka tako prevzelo, da je začela zavračati Trofenika. Prišel je neki mlad Hrvat, ki si je pridobil njeno ljubezen in na vse to, kar jo je nekaj vezalo na Trofenika, je pozabil. Nič več ga ni marala in jela se ga je izogibati. Tudi mu je ob neki priliki odločno povedala, da noče imeti več opravka z oženjenim moškim.

V Trofenikovo srce se je tedaj zagrizla tako huda ljubosumnost, da je v obupu sklenil krvavo maščevanje. Že pozno je prišel nekega večera v juniju v gostilno in srečal na pragu Ivanke, ki se je odpravljala k počitku. Naročil je vina, vabil Ivanka naj bi prisledla, toda ni ga uslišala. Ostal je v gostilniški sobi sam s svojo težko mislijo in v njem je dozrel sklep. Potrkal je na vrata sobe, kjer je ležala Ivanka, in vstopil. Ker pa je odbila tudi poslednjo njegovo prošnjo in se mu ironično nasmejala, je izvlekel iz žepa samokres. Stopil je bližje k njeni postelji — in v temni sobi sta odjeknila dva strela: Ivanka je skočila po koncu, se opotekla in se zgrudila težko ranjena na tla.

Trofenik je po krvavem dogodku odšel in se s potjo oglašil doma, kjer se je poslovil od žene in otrok. Drugi dan se je skrival v gozdu, a se naposled sam javil sodišču.

Spokorno je stopil Trofenik pred sodnike, kakor bi se sramoval svojega dejanja. Priznal je krivdo, zanikal pa, da bi imel namen maščevati se nad nezvesto Ivanke. V hipni zmedenosti je streljal v trenutku, ko se mu je Ivanka tako prezirljivo nasmejala, da se je počutil sila ponižanega in razžaljenega. Ivanka je sicer okrevala, ostala bo pa trajno nesposobna za deo. Sodniki niso upoštevali njegovih čuvstev in so ga obsodili, ker je sam sodil svojo nezvesto ljubico, na tri leta težke ječe.

UREDNIŠTVO »VEČERNIKA«

In mariborsko uredništvo »Jutra« je sedaj v Gosposki ulici 11, prvo nadstropje, telefon št. 2440. Uprava je do preselitve še na Aleksandrovi cesti 13, telefon št. 2455.

Imenovanja. Z odlokom banske uprave v Ljubljani je bil imenovan za banovinskega kmetijskega svetnika v I. kategoriji V. skupini g. Vladimir Kuret pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, a za banovinske kmetijske višje pristave I. kategorije VI. skupine g. Josip Sustič pri glavarstvu v Kranju in Franc Wernig v Slovenjgradcu, in sicer vsi z veljavnostjo od 1. januarja 1930.

Iz državne službe. Za okrajnega glavarja v Prevaljah je postavljen Karel Tekavčič, doslej okrajni glavar v Logatcu. Okrajni glavar dr. Hacin pa je prevzel vodstvo policijskega predstojništva v Mariboru.

Iz šolske službe. Na tukajšnje realno gimnazijo so premeščeni suplenti: Leon Detela s klasične gimnazije v Ljubljani in Filip Perič ter Božena Škerljeva z druge ljubljanske realne gimnazije.

Poroke. V zadnjem času so se poročili v Mariboru: g. France Znidaršič, upokojeni policijski oficijal z g. Marijo Valentanovo; g. Abdom Makarovič, poštni uradnik, z gđ. Otilijo Kovačičevo, in g. Viljem Vežjak, trgovec, z gđ. Marijo Kirbiševno. Bilo srečno!

Na tukajšnjem državnem učiteljskem se je vpisalo letos 430 gojencev in gojenk. To število nedvomno presega vsa učiteljska v naši državi. V petem letniku je v treh oddelkih 113 gojencev in gojenk, v četrtem v treh oddelkih 114, v tretjem v treh oddelkih 101, v drugem v dveh oddelkih 83, v prvi letnik pa se je vpisalo samo 19 gojencev in gojenk. Številke same nam povedo, da bo zaporedoma tri leta na mariborskem učiteljskem nad sto absolventov. Zdrav pojav pa je, da se je prejšnji velikanski dotok in naval na učiteljske ustavitel, kar je posledica odredb, da se sprejemajo na učiteljska le absolventi nižjih realnih gimnazij in gimnazij. Na obeh vadicah se je vpisalo 300 učenec in učenek.

37 let vzgojnega in kulturnega dela.

Pretekli torek je praznoval letnik 1895. mariborskega samostana 37letnico mature. Sestanek sta sklicali tovarišici šolska svetnica Izabela Sarkova iz Lipnice in Marija Kressnig pl. Steyskalova z Dunaja. Udeležile so se ga tovarišice Pavla Schnaubelt-Happichova, upokojena nadučiteljica v Gradcu; Albina Mydlilova, učiteljica v St. Georgnu a. d. Stiefing; Marija Graszitz-Pircheggerjeva, žena vseučiliškega profesorja v Gradcu; šolska sestra Engelberta Peršičeva, provincialka v Mariboru; Karolina Löschnig-Ogrinčeva, žena višjega centralnega nadzornika v Mariboru; Elvira Vipauc-Bernotova, upokojena učiteljica v Mariboru; Marija Vučnik-Sadnikova, učiteljica v Prevaljah; Viktorija Kautzner-Lichtenvalnerjeva, učiteljica v Krčevini in Kristina Bregant-Petričeva, upokojena učiteljica v Mariboru; pet tovarišic pa se ni odzvalo vabilu. Na predvečer so se sestale pri »Meranu«, kjer so napravile načrt za drugi dan. Skupno večerjo so imele pri »Orlu« na terasi, kjer so vzbujale spomine na presrečna dijaška leta. Zbrane tovarišice so v terek po slovenski maši v samostanski cerkvi povabile šolske sestre v sobo nekdanjega prvega letnika k zakuski. Pri tej priliki je bilo izrečenih več pristranih napitnic in so pozdravile prav pristrano zlasti mater Angelino Križaničevno, ki je bila takrat njihova prednica. Popoldne pa so napravile izlet k tovarišici Ogrinčevi v Slivnico, ki jih je ljubeznivo in gostoljubno sprejela.

Žalna manifestacija, ki jo priredi društvo »Nanos«, bo drevi ob 20. uri v Narodnem domu. Ob tej priliki bo predaval tudi znani župnik g. Jakob Soklič. Pevski zbori »Jadrana«, »Drava« in »Nanos« pa bodo zapeli nekaj žalnih pesmi. Društvo »Nanos« vabi vso narodno čuče občinstvo, da se udeleži v čim večjem številu te žalne manifestacije.

»Nanos«. Za kongres zveze v Beogradu, ki bo v nedeljo 11. septembra, je dovoljena četrtinska vožnja. Legitimacije se dobijo pri »Nanosu«, Grajska ulica 5.

Jugoslovanska Matica vabi svoje članstvo, da se drevi udeleži predavanja g. Sokliča v Narodnem domu. Začetek ob 20. uri.

Glavna skupščina družbe C. M. Dne 11. t. m. bo v Slovenski Bistrici glavna skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda. Na tej skupščini bo družba polagala račune o delovanju družbe in podružnic ter pokazala ogromno delo, ki ga družba vrši in ogromne potrebe, ki pričakujejo od družbe rešitve. Cirilmetodarice in Cirilmetodarji! Vsi v nedeljo v Slovensko Bistrico na glavno skupščino! Vaš narodni ponos bo dvignjen, ko boste slišali, kaj vse stori družba, katere člani ste in h katere delu tudi vi prispevate. Vaša požrtvovalnost bo potrjena, in ne boste ostali le sami ponosni člani, temveč boste pridobili družbi še novih delavcev. — Moška in ženska podružnica C. M. D.

Pevski zbor Glasbene Matice prične danes z rednimi pevskimi vajami. Drevi ima pevsko vajo moški zbor.

V študijski knjižnici se z 12. septembrom uvede zopet običajni dnevni red. Knjige se bodo izposojale vsak delavnik od 15. do 18. ure, v istem času bo odprta tudi čitalnica.

»Žalni teden« se bo zaključil s parastosom, ki bo v nedeljo 11. t. m. ob 10.30 v tukajšnji pravoslavni kapelici (vojašnica v Melju). Udeležba za člane strogo obvezna.

Promenadni koncert. V nedeljo dopoldne bo v mestnem parku običajni promenadni koncert, na katerem bo igrala železničarska godba »Drava«. Spored: Drstalova koračnica »Volga«, Štolčeva ouvertura »Hera«, Suppéjev valček po motivih operete »Model«, Gounodova fantazija iz opere »Romeo in Julija«, Leharjev slow-foks »Pravljice«, Millöckerjev potpuri iz operete »Dijak prosjak« in Brodinova koračnica »Na Drinu«.

Občni zbor stavbene zadruge »Ribniška koča r. z. z. o. z.« bo v nedeljo 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v Senjorjevem domu z običajnim dnevnim redom.

Aeroklub v Mariboru, oblastni odbor, ima drevi ob 20. uri v društvenih prostorih nujno sejo.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 71. številki med drugim: pregled meril; odločbo o spremembah in pravilnika za uporabo zakona o zdravniških specialistih za boleznij ust in zob in o zobnih tehnikih; nadalje popravke in spremembe v pravilniku o postopanju pri ustanavljanju združb trgovcev in obrtnikov; odločbo po § 3. zakona o obrtih, odločbo o središčih za občasni pregled meril; odločbo o spremembah in dopolnitvah uvozne tarife v predlogu zakona o obči carinski tarifi; razpis za predložitev dokazov o prijavljenem in plačanem davku, ko se zahtevajo carinske ugodnosti; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu in razne objave iz »Službenih novic«.

Potek vsedravnih strelskih tekem v Ljubljani. V Ljubljani so že od pretekle nedelje vsak dan na tamkajšnjem vojaškem strelišču velike vsedravnne strelske tekme, ki se jih udeležuje nad 800 najboljših strelcev iz vse države, večinoma članov strelskih in lovskih družen. Tekmovalno streljanje je preračunano do 9. t. m., vendar pa izgleda, da vsi tekmovalci ne bodo mogli priti na vrsto v določenem času in bo tekmovalje najbrže podaljšano za nekaj dni. Iz mariborskega okrožja se udeležuje strelskih tekem okrog 100 odličnih strelcev. Kakor kažejo dosedanj rezultati, se bo bila glavna bitka za prvenstvo in naslov najboljših strelcev med beograjskimi, kragujevskimi in mariborskimi tekmovalci. Dolej se drže mariborski strelci izborni.

Prevoz zemskih ostankov italijanskih vojakov iz Strnišča v Ljubljano. Sredi borovega gozda je v Strnišču pri Ptujju veliko vojaško pokopališče, kjer je pokopanih okoli 3000 fantov in mož raznih narodnosti, ki so umrli med svetovno vojno kot ujetniki. Pokopališče je zapuščevo in zanemarjeno in le enkrat na leto se bere tam maša zadušnica. Te dni se je pa mudil v Strnišču delegat italijanskega poslaništva, ki je dal izkopati 24 grobov, v katerih so počivali italijanski vojaki. Njihove zemске ostanke so prepeljali na italijansko pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

Za osveženje krvi pijte skozi nekaj dni vsak dan zjutraj čašo naravnega »Franz-Josef-grenčice! Po mnogih zdravnikih predpisana »Franz-Josef« voda urejuje delovanje črev, krepi želodec, zboljšuje kri, pomirja živce in povzroči tako splošno dober počutek in jasno glavo »Franz-Josef-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in v specerijskih trgovinah.

Elektrifikacija postaje Pragersko. Električna Fala je projektirala elektrifikacijo železniške postaje Pragersko, in bodo že najbrže v letošnji jeseni zažarele tam električne žarnice. V bližini postaje bo zgradila transformatorsko postajo s podaljškom elektrovoda 10.000 voltov in bo te dni na kraju samem prvi komisijski ogled.

Bajni svet Velikega Kleka. Naš priznani fotoamater Vekoslav Cizelj je zopet razstavil v omari ZSO-SPD na hiši kavarnarja »Astoria« 6 slik iz visokoalpinskega kraljestva Velikega Kleka (Grossglockner). Slike, ki kažejo razne partije iz tega najvišjega vrha Visokih Tur (3798 m), so izredno posrečene in vsakemu pravemu planincu vzdrhti srce ob pogledu nanje. Podjetnemu planincu in amaterfotografu ter zimskosportnemu odseku SPD Maribor vse priznanje!

Na današnjem ribjem trgu je bilo 40 kilogramov sardonov po 16 Din, 15 kilogramov plavic po 20 Din in 18 kg aramaj po 28 Din.

Pevsko društvo »Poštni rog« priredi v nedeljo 11. t. m. izet k Sv. Urbanu in vabi vse svoje podporne člane in prijatelje petja in narave, da se ga udeležijo. Zbirališče je ob koncu Koroščeve in Vrbanove ulice ob 7. uri zjutraj. Če bo slabo vreme, bo izlet preložen na nedeljo 18. t. m.

Huda nezgoda je doletela včeraj okrog 11. ure dopoldne v Studencih 65letnega Ivana Temerla, voznika pivovarne »Union«. Ko je nameraval obrniti voz in je pognal konje, mu je po nesrečnem naključju zdrvel voz v globok obcestni jarek. Pri tem je dobil voznik težke no tranje poškodbe, hudo poškodovani pa se je tudi konj. O nesreči so bili obveščeni reševalci, ki so izvlekli voz in konja iz jarka, poškodovanega voznika pa so z avtom prepeljali v bolnišnico.

Z voza je padel že priletni Josip Pravič, posestnik v Andrenjih, tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo pod kolonom in je moral po pomoč v bolnišnico.

Julka in Cvetka. Brez posla sta obe in poštenega dela se sploh ne lotita. Zadnje čase sta se potikali po raznih, beznicah in v grajskem logu je bil njun dom. Tam je obe zasačilo oko postave in ker imata na vesti še druge grehe, bosta romali pred sodnika.

Izsleditev napadalca. Pred dnevi smo poročali o napadu na mutca Franca Trebulca iz Skorbe, katerega je neznanec ranil z nožem na glavi in nogah, da je moral v bolnišnico. Po dolgem poizvedovanju se je pa sedaj šentjanski orožnikom posrečilo izslediti napadalca in ga aretirati. Napadalec je Martin Paveo iz Sv. Janža na Dravskem polju. Paveo je onega dne zvečer srečal Trebulca v bližini broda in ga poprosil za vžigalice, da bi si prižgal cigareto, ker mu pa mutec ni odgovoril, si je Paveo mislil, da je tako ošaben, da se zanj ne meni. Zato je, ker je bil pijan, navalil nanj in ga obdelal z žepnim nožem. Zadeva pride pred sodišče.

Dravski »pirat« v rokah pravice. Predvčerajšnjim je policija aretirala brezposelnega brivskega pomočnika Romana Š. iz Studencev, ki si je iskal svoje žrtve v mariborskih kopališčih. Na Mariborskem otoku je ukradel zlato uro z verižico učitelju Cibicu, v Käfferjevem kopališču poštnemu upravniku Klemenčiču zlato uro in listnico, srebrno uro pa je ukradel gostilničarjevemu sinu Ivanu Iviču. Ukraden plen je shranjeval pri nekem znancu na Koroški cesti, pri katerem so našli še vse tri ure, ki so vredne okoli 10.000 Din. Pri zaslišanju na policiji je priznal tudi, da je ukradel v Bresternici in na Fali štiri čolne. Oddan bo sodišču.

Velika in kavarna »Park«, danes spocialitete, morske ribe.

Gospodarski monopol

KARTELI, SINDIKATI, KONCERNI IN TRUSTI V SODOBNEM GOSPODARSTVU.

Ostroga in trn kapitalističnega razvoja je konkurenca, ki je nekaj trajno uveljavljajoči se nebedigatreba, ki se ga konkurenti boje, a obenem sami vneto poslužujejo. Uprav konkurenca je cilju kapitalističnega gospodarstva, to je profitu, jako na poti. Zato pa se kapital združuje medsebojno pod različnimi oblikami, da lažje preboli to bolečino. Začetno je združitev bolj rahla in obstoja v obliki prostovoljnih konvencij (pogodb) družb, kjer je dogovor o razprodaji, plačilnem roku, sirovinah, o načinu najboljšega vnovčevanja produktov itd. Čim bolj so trdke gospodarsko napredne, tem ostrejši so njihovi medsebojni pogoji.

Po tem bolj rahlem združenju sledi jačša organizacija — kartel, ki stremi za umetno odstranitvijo konkurence in za enotnim obvladovanjem trga in cen. V enotnih obvladovanjih trga in cen. V enotnih namen se kartelaši poslužujejo različnih metod: omejujejo trg, določijo dobiček, zadržujejo dovoz blaga, organizirajo kontingentiranje in diktirajo cene. Tako se pojavijo enotne cene za posamezno vrsto blaga; stroji, medikamenti, kemikalije, knjige itd. imajo povsod enako ceno.

Krepkejša in izdatnejša organizacijska oblika je sindikat, kjer se trgovsko udejstvovanje loči od produkcije. Člani ustanove vnovčevalne (prodajne) centre, ki vodijo organizacijo obrata. Sindikat sprejema naročila in jih kot nalogo po določenem redu razpošilja vključenim podjetjem. Razpošiljanje blaga je direktno, račun pa gre skozi centralo, ki ima tako najboljši pregled trga, najboljšo trgovsko prakso in najboljši aparat za vnovčevanje blaga. Tukaj se združi trg celne branže (veje) ali industrije v eni roki. Z obratom kot takim, s tehniko, nabavo sirovin, delovnikom itd. se sindikat ne bavi.

Sčasoma pa je nastala potreba, da se tudi produkcija vodi po sistematičnih in enotnih vidikih, kar je v interesu obvladavanja trga, sigurnosti dobička in zmanjšanja rizika. Glavno pri tem pa je preiskrba obratov s sirovinami. Za to svojo nalogo se sindikat spremeni v **koncerne in truste**.

Ce je sindikat neka vrsta zvezne države podjetij z neodvisnim obratovanjem, so koncerni in trusti organske gospodarske enote v pogledu produkcije, upravno tehnične komercialne in finančne strani.

To je najvišja stopnja razvoja, ustrezajoča popolnosti v tehničnem pogledu. Na tej stopnji dobi gospodarstvo mogočen izraz izključne pravice ali monopola, tukaj se uveljavlja nedogledna moč organske spojivke, odnosno enotnega zasledovanja interesentov. Konkurenca je izključena. Tržni položaj nima vpliva niti na produkcijo niti na cene. Pomen ponudbe in povpraševanja je potisnjen v najožje meje. Monopolni kapital diktira trgu. Kot njegov absolutni gospodar si zato privoščiči še ekstra dobiček. ki

ga lahko nazivamo monopolni dobiček. Cena blaga se sedaj ravna po ključu: izdatki vlozbe (podjetja) + (običajni) profit + monopolni profit. V tem je krona njegove gospodarske moči.

A vendar ima tudi to kraljestvo svoje meje, in sicer na meji branže ali industrije, za katero monopol velja. Prav tam trči na območje drugih monopolov. Skupni kapitalistični gospodarski svet je namreč enak globusu z več ozemljih, državami in deželami, razdeljen na industrijske sfere, gospodarske rajone, monopolne države. Med njimi je ostratekma, sovraštvo, vojna. Paradoksn položaj, kjer vidimo, da konkurenca sicer v malem zgine, v velikem pa postane toliko bolj agresivna. Karteli za sirovine se rujejo z onimi produkcije, ki jih zalagajo s svojim balgom, ti poslednji pa trčijo skupaj s sindikati. Ta velika

Sport

ISSK Maribor:SK Železničar 3:1 (1:1).

V tekmovalju za mladinski pokal SK Ilirije sta se včeraj dopoldne srečali na igrišču ISSK Maribora mladini ISSK Maribora in SK Železničarja. Tekma je bila vseskozi zelo živahna in zanimiva in se je končala z zasluženim zmago beločrnih v razmerju 3:1. Sodil je g. Bizjak.

ISSK Maribor komb.:SK Svoboda 5:1 (5:1).

Na igrišču ISSK Maribora sta včeraj popoldne odigrala ISSK Maribor in SK Svoboda prijateljsko tekmo. V moštvo ISSK Maribora je igralo pet igralcev prvega moštva, in sicer Bertoncencel I in II, Savo, Kokot in Miro.

V predtekmi je zmagala druga mladina SK Svobode nad drugo mladino SK Železničarja v razmerju 4:1 (3:0).

SK Rapid:SK Jugoslavija (Celje) 3:0 (3:1).

SK Rapid je včeraj gostoval v Celju ter odigral proti novoustanovljenemu klubu SK Jugoslavija prijateljsko tekmo, ki se je končala z zmago Rapidovcev s 3:0.

SK Železničar v Varaždinu.

Železničarji bodo v nedeljo 11. t. m. gostovali v Varaždinu ter odigrali proti tamkajšnjim V. Š. K. prijateljsko tekmo. Napovedana tekma SK Železničar:Čakovčki SK, ki bi se morala odigrati v nedeljo v Mariboru, je preložena na poznejši termin.

Lahkoatletski miting za klubsko prvenstvo ISSK Maribora.

V nedeljo 11. t. m. priredi lahkoatletski odsek ISSK Maribora miting za klubsko prvenstvo na igrišču v Ljudskem vrtu od 8. do 11. ure dopoldan. Pravico starta imajo vsi odsekovi člani. Člani drugih odsekov lahko startajo izven konkurence. Prvenstvo za seniorje in juniorje. Prvaki prejmejo lična spominska darila. Razpored tekmovanja je sledeči: tek na 1500 m, predteki na 100 m, met kroglice, predteki na 200 m, skok v vi-

gospodarska območja — proizvajalci sirovin, producenti blaga in vnovčevalci — bijejo med seboj oster boj, končno se — pobotajo.

Do te višine je bila splošna oblika zvez na isti vodoravnici, to je na osnovi enakih branž ali industrij. Torej: vse fabrike n. pr. linoleja, steklarne, tvornice pločevin itd. tvorijo po en kartel, sindikat ali koncern. Grede torej v vodoravni smeri. Čim več kartelov in monopolov raznih industrij si stoji nasproti, toliko bolj se izključujejo zveze, ki imajo ves potreben material. Zato pa n. pr. valjarnica išče zveze s premogovnikom ali železnim rudnikom, po drugi pa z livarno, tvornico strojev, žic itd. S takimi fuzijami nasprotja prenehajo in kapital ima toliko lažjo pot do večjih dobičkov.

Veliki in močni se vedno bolj družijo in vežejo, majhni in šibki pa tavajo kot poedinci skozi gospodarsko življenje in upajo, da pridejo boljši časi kar sami od sebe. Resnica pa je, da odloča samo gospodarska moč.

šino, tek 800 m, skok v daljino, tek 400 m, 60 m tek za juniorje, finale 100 m, met diska, finale 200 m, štafeta 4x100 m in štafeta 4x60 m.

SK Svoboda, nogometni odsek.

Pozivam vse člane, da se sigurno udeležijo sestanka, ki bo drevi ob 20. uri v Delavski zbornici. Načelnik.

ISSK Maribor, lahkoatletski odsek.

Z ozirom na klubsko prvenstvo pozivam sedeče atlete, da so v nedeljo točno ob pol 8. uri zjutraj v garderobi na igrišču: Gustl, Perin, Berto, Joso, Mušič, Toni, Ilgo, Boris, Gomolj, Oka, De Petri, Franci, Karlo, Paher, Tone, Jože, Šekec, Filipič, Igi, Vodenik, Vuga, Evgen, Krajnc, Dolfi, Marjan, Leo, Ivič in Stane. Sprinterice in copate prinesite s seboj. Hlačke in drese preskrbi Evgen. Vse ostalo na oglasni deski na igrišču. — Načelnik.

Sokolstvo

Sokol Maribor II, Pobrežje. V nedeljo 11. t. m. hoče naš Sokol pokazati, kako je v tem letu deloval in kakšne uspehe je dosegel. To bo storil 14.30 na letnem telovadišču na Pobrežju pri letnem nastopu. Nastopili bodo vsi domači in sosedni oddelki z raznoličnim zanimivim programom. Zato trdno pričakujemo, da nas posetijo ne le vse sokolske vrste od blizu in daleč, temveč sploh vsi, ki sokolsko mislijo in čutijo, ker moralne podpore smo nujno potrebni. Saj delujemo v kraju, kjer je sokolska ideja še v povojih in kjer tudi nasprotnikov Sokolstva ne manjka. S svojim posetom nam boste pomagali gladiti pot, a našim vrlim Sokolcem boste dali novo vzpodbudo k nadaljnemu delovanju! Pa tudi gmotna podpora bi nam ne škodovala, ker nas žulijo dolgovi za nakup in ureditev letnega telovadišča. Zato prosimo in kličemo: V nedeljo vsi na Pobrežje! V primeru slabega vremena bo nastop teden dni pozneje.

Lotijeva ženitev,

roman pokojnega francoskega pisatelja Pierrea Lotija, ki je prepotoval skoraj ves svet in opisal zgodbe bujne vzhodne romantike, je zajet iz tistih njegovih dni, ko je dozoreval iz mladeniča v mladega moža in je zato občutil čar daljne poezije še z vso senzibilno dušo.

Ta roman bo pričel objavljati v kratkem »Večernik«, edini slovenski dnevnik na ozemlju mariborskega okrožja, ki šteje 600.000 duš. Ste že naročili nanj? Se zavedate, da more interese teh 600.000 duš zastopati samo list, ki živi z njimi in to tembolj, čimbolj se ga javnost oklepa!

Ponos naroda se zrcali v njegovem tisku! Poskrbite zato, da bo mogel postati »Večernik« zares močno glasilo 600.000 Slovencev na Spodnjem Štajerskem, Koroškem in v Prekmurju. Naročite si ga, plačajte na mesec 10 Din in pomagali boste lastni stvari, obenem pa spoznali še čar daljne Oceanije, ki jo opisuje roman »Lotijeva ženitev«.

Sokol matica. Drevi ob 20. uri je v društveni sobi v Narodnem domu skupna seja upravnega odbora in prednjaškega zbora. Pridite točno! Zdravo! — Sokolsko društvo Maribor-matica.

Poziv! Pozivamo članstvo, da se udeležijo drevi žalne manifestacije ob 20. uri v Narodnem domu, ki jo priredi primorska omladina, organizirana v društvu »Nanos«, na kateri bo govoril župnik Soklič. Na sporedu so tudi primerne deklaracije in petje žalostink. — Sokolsko društvo Maribor-matica.

Konjice

Tujsko-prometni odsek SPD, podružnica v Konjicah, je priredil v soboto 27. septembra t. l. koncert v Narodnem domu, pri katerem je odlično sodelovala gdč. Vida Rudolfova. Koncert je bil dobro obiskan in je nudil poleg umetniškega užitka tudi prijetno razvedrilo.

Stavbeno gibanje. Zunanja dela na vili dr. Goričarja bodo v kratkem končana in potem se prično notranje inštalacije, tako da se bo g. dr. Goričar že v kratkem vselil. — Stavbenik g. Golgranc je končal sirovo stavbo stanovanjske hiše na Prevratu ter se bo preko zime sušila, spomladi pa dovršila.

Pobalinstva je pri nas dovolj vsak dan, zlasti so grdim zlikovcem na potu lepaki nacionalnih prireditvev in pa velika deska »Jutra«, ki je bila že nešteto krat poškodovana. Posrečilo se je pred kratkim zasačiti pri poškodovanju »Jutrove« deske tukajšnjega trgovskega pomočnika Alojzija Uršiča, ki bo dobil plačilo na sodišču.

A. Ham:

Berač

Tonček Majaronček je bil tudi v našem mestu znana oseba. Kadar je prišel, je ostajal po več dni. Čeprav se je izogibal družbe, je bil pravi človekoljub v najboljšem pomenu besede. Posebno za reveže je imel vsikdar odprte roke.

O svoji dobroti se ne govori nikomur, in sploh niti hotel ni, da bi se o tem pripovedovalo. Bil bi razžaljen. Vzlic temu se je v javnosti izvedelo za marsikatero njegovo dobro delo. Zdaj, ko ga ni več med živimi, lahko opišemo tudi dogodek, ki je zanj posebno značilen.

Nekega popoldneva se je izprehajal po mestu, držeč se v okolici Glavnega trga in nenadoma je zagledal človeka, o katerem mu je oko mahoma reklo, da mora biti vsega potreben. Srečala sta se: v malo trenutkih se je mož vrnil k njemu in mu potožil svoje gorje. Oženjen je, mu je pripovedoval; otroke ima, in družina mu gladuje, ker ne more dobiti nikjer nobenega dela. Zaradi družine že dobrih štiri in dvajset ur ni imel grizljaja v ustih.

Kaj je bilo Majarončku ljubšega, kakor to, da je zopet imel priliko pomagati revežu, in še takemu! Vesel je odšel dalje...

Hodil je tod in tam, krenil v park in okoli poldneva ga je korak zopet naravnal proti Glavnemu trgu. Pri znani gostilni mu je prišel nasproti človek, ki se mu je zdel nekam zelo znan. A v istem hipu se ni takoj spomnil, kje bi ga že videl. A dozdevni je že od daleč stegnil roko in ga ustavil s prošnjo:

»Gospod, brez dela sem. Od včeraj zjutraj nisem zavžil drobtinice. In doma imam družino z bolno ženo, ki vsa vpije po kruhu. Dobri gospod, če mi morete pomagati —«

V tistem trenutku pa je Majaronček v prosilcu že spoznal prav istega človeka, ki ga je bil pred dobro uro izdatno podprl. »Denarja sicer nimam več pri sebi,« je odgovoril. »Ampak v tile gostilni me poznajo. Po'dne zvonil. Stopiva noter. Iz srca rad vam plačam dobro kosilo, da ne boste tako lačni. Kar z menoj!«

Mož se je začel izgovarjati, da ne utegne, da mora še do mnogih dobrotnikov, če hoče, da nasiti želodce doma, da

sploh ne pozna pijače, da v tako drago in imenitno gostilno v svoji slabi obleki res ne more, da — — —

»Saj bom jaz plačal,« pravi Majaronček in prime možaka za rokav ter ga potisne skozi vrata. »Natakar,« zakliče. »Ta gospod že štiriindvajset ur ni ničesar jedel. Prinesite mu pošteno kosilo. Pa še pol litra kakega boljšega!«

»Ampak, gospod,« ugovarja lačni, »ne morem. Saj sem vam povedal, da ne utegnem. Za družino moram še nabrati, da ne bo lačna...«

»Zdaj sva tukaj, gospod, in če ste res lačni, boste prav radi segli po jedi. Za drugo se že pomeniva. Natakar, jedilni list.«

»Izberite, prosim, kar hočete.«

»Ampak, gospod, jaz vendar —«

»Nobene besede več! Bom pa jaz izbral. Prinesite mi to, to in to, da ne bo premalo, in dobro postrežite!«

Gladni se je še dalje skušal izvijati na vse mogoče načine; ko pa se je ozrl po gostih, med katerimi je videl več znancev, je uvidel, da se mora vdati. Prav kmalu pa se je pokazalo, da mož lakote ni poznal. Jed se mu je na moč upirala. »Ne gre več,« je dejal.

»Morate!« se je oglašil Majaronček s trdim ukazajočim glasom. »Komaj dve uri sta pretekli, pa ste mi dvakrat potožili, da že toliko časa niste ničesar zavžili; toraj mora iti!«

Z največjo težavo je mož pospravil do malega tisto, kar je bilo prišlo na mizo. Ko je bil vendarle gotovo, mu je Majaronček velel:

»Zdaj pa plačajte, kar ste imeli. Gospodje, ki ste tukaj, poslušajte!« Obrnil se je do nasičenega in nadaljeval: »Gospod, če bi bili v resnici toliko časa brez jedi, bi izlaha pojedli, kar je prišlo na mizo, in še enkrat toliko po vrhu. In jaz bi plačal vse in še več. Ampak bili niste čisto nič lačni. Dvakrat ste me nalagali. Ker sem vam prvikrat verjel, sem vam dal vse, kar sem imel pri sebi. Zaradi tega tudi lahko rečem, da ste me prevarali. Za to je najmilejša kazen za vas, da tudi plačate. In brez vsakega ugovaranja, sicer vas izročim oblasti.«

Možak je spoznal, da se je ujel v lastni pasti. Vpričo gostov je začel prazniti žep, in kar je izvlekel iz njih, je daleč preselilo vse pričakovanje. In ko je uredil račun in pospravil, kar mu je ostalo, se je izmuzal, kakor je pač vedel in znal.

Kreugerjeva zadnja tajnica

Komisija, ki preiskuje Kreugerjeve afe-re, je ugotovila, da je poslal Ivar Kreuger deset dni pred samomorom svoji tajnici v navadnem pismu iz Newyorka v Evrupo lepo vsoto 10.000.000 dolarjev. Tajnica Karin Boekmanova je denar prejela v redu. Njen šef je dopotoval nekaj dni pozneje v Evropo in v Parizu s strelom končal svoje pustolovsko življenje.

Karin Boekmanova je 30 letno, izredno lepo dekle. Kreuger se je spoznal z njo pred 10 leti popolnoma slučajno. Bilo je v Londonu na nekem plesu, ki ga je priredilo švedsko poslaništvo in se ga je udeležil tudi Ivar Kreuger, ki se je tedaj mudil v Londonu na poslovnem potovanju. Kreuger se je uprav razgovarjal z nekim bogatim ameriškim industrijcem in si je hotel nekaj zabeležiti v svojo beležnico. Ni pa imel ne svinčnika ne naltivnega peresa, kakor tudi Amerikanec ne. Oba sta nervozno iskala po žepih, toda

zaman. Nekaj korakov za njima je stala mlada, krasna, 20-letna dama, ki je opazila njuno zadrego in nepriliko. S prožnim, gracioznim korakom je pristopila h Kreugerju in mu z zapeljivim, omamnim nasmeškom ponudila svoje malo, zlato nalivno pero.

Tako se je pričelo njuno znanstvo. Boekmanova je bila tedaj nameščena kot tipkarica v švedskem poslaništvo in je bila že napol zaročena s poslaniškim tiskovnim atašejem. Takoj po omenjenem plesu jo je Kreuger poklical nazaj na Švedsko in jo nastavil za svojo osebno tajnico. Boekmanova je takoj razdrila zaročilo in sledila klicu svojega novega gospodarja. Če je obstajalo med Kreugerjem in to skrivnostno, krasno in molčečo deklico kako ljubezensko razmerje, se doslej ni in se najbrže tudi nikoli ne bo izvedelo.

Z letali nad bolhe

Na angleških letališčih v zadnjem času vsako letalo, ki prileti iz tropskih krajev, temeljito desinficirajo. Ta opreznost je bila potrebna zato, ker so letala prenašala raznovrsten strupen mrčes. Pri ladjah, ki prispejo iz tropskih krajev, gde prenosa mrčesa ni nobene nevarnosti, ker žuželke med dolgotrajno morskovožno pognejo. Nekaj drugega pa je njihov prenos z letali, ki rabijo za več tisoč kilometrov dolgo pot komaj nekaj ur. Tudi v Ameriki so sedaj uvedli obvezno razkuženje vseh letal, ki priletijo iz Indije ali Afrike. Obenem so Amerikanci pričeli letalsko borbo proti — bolham, ki jih tudi v ameriških velemestih ne manjka, in prebivalstvo zaradi njihove krvoločnosti zelo trpi. Ponoči morajo biti vsa okna odprta, nakar vzletijo mno goštevilna letala, ki spuščajo na mesto iz višine 1000 m debele plasti petrolejskih plinov, ki pomore vso boljšo za-ego.

Vatikanska država zida.

V papeževi državi se grade neprestano nove palače in je pri teh delih zaposlenih okrog 5000 delavcev. Edina država na svetu, ki ne pozna brezposelnosti, je da-

nes Vatikan. Trenutno se dokončuje palača vatikanskega poštnega in brzojavnega ravnateljstva. V vatikanskih vrto-vih urejujejo pod vodstvom papeževga nečaka inž. grofa Franca Rattija vodo-vod za avtomatično zalivanje vrtnih in cvetličnih nasadov. Papež pa je istočasno zaposlil veliko število delavcev tudi v raznih drugih italijanskih mestih, kjer se gradijo razni samostani, samostanske šole, konvikti in seminarji. S temi deli je zaposlil papež nadaljnjih 20.000 delav-cev.

Telefonski razgovor za 400.000 dinarjev.

O priliki združitve nekega angleškega in nekega ameriškega filmskega vele-podjetja je bil prirejen v londonskem hotelu Dorchesteru velik banket, na katerem so bili navzoči tudi mnogoštevilni filmski zvezdniki obojega spola, ki so se v veselem razpoloženju telefonično raz-govarjali s svojimi tovariši v Los Ange-lesu. Ta telefonski razgovor med Jackom Buchananom in Tomom Wallejem ter »Amerikanci« Mary Pickfordovo, Dougla-som Fairbanksom, Ronaldom Collmanom, Al Jolsonom in Eddie Cantorjevo je ve-ljal samo — 400.000 Din.

Originalno tihotapstvo mamil.

V zadnjem času so poljske carinske oblasti opazile, da se vozi na progi Gdansk—Varšava izredno mnogo invali-dov s protezami. Cariniki so prejeli na-log, da neopazno natančno nadzirajo te potnike invalide, nakar je bila nekega dne v vlaku izvsena racija. Aretiranih je bilo 6 invalidov, ki so v svojih votlih protezah prenašali večje količine narko-tičnih sredstev, in sicer opija, morfija in kokaina. Invalidi so na policiji povedali, da jih je za ta tihotapski posel najel varšavski lekarnar Jan Brzowski, ki je imel v svoji »službi« okrog 300 invalidov. Br-zowski je prodajal mamila po vsej Poljski, deloma pa tudi v tujino in je seveda pri tem ogromno zaslužil.

V spanju našel bratovo truplo.

V Spittalu na Gornjem Avstrijskem se je 27. avgusta utopil 20letni trafikant Eder. Njegovega trupla kljub vestnemu in dolgotrajnemu iskanju ni bilo mogoče najti. V eni preteklih noči pa je njegov mlajši, 10letni brat sanjal o mestu, kjer leži bratovo truplo. To je takoj povedal staršem, ki pa niso stvari vzeli resno. Šele nekateri drugi meščani so poslušali dečka in se podali k reki na kraj, ki ga je videl deček v sanjah. In res so kmalu potegnili iz vode Ederjevo truplo.

Kakšen je bil Piccard v šoli

Dr. Kleiber, šolski tovariš Avgusta Piccarda in njegovega brata Jeana, je objavil v nekem baselskem časopisu za-nimiv članek, v katerem se spominja obeh bratov iz šolskih klopi. Iz članka sledi, da sta bila oba Piccarda zelo marljiva, pač pa ne najboljša dijaka. Zani-mala sta se le za matematiko, astrono-mijo in fiziko. Že v 6. razredu realke je Avgust Piccard sam skonstruiral mnoge fizikalne aparate, s katerimi je eksperi-mentaliral. Piccardov oče še vedno živi o, Ženevskem jezeru in je star že 98 let. Bil je profesor kemije v Baslu. Tudi Pic-cardova pokojna mati je izhajala iz zna-ne rodbine učenjakov in torej ni nikak čudež, da sta njuna otroka že v zgodnji mladosti kazala tako veliko ljubezen za znanost.

Misteriozno izginotje detektiva.

Pred kakimi 14 dnevi je na skrajno skrivnosten način izginil čikaški detektiv Allison, ki je bil zadnjič viden na služ-benem potovanju. Njegovo izginotje sprav-lja policija v zvezo z nekim zločinom. Allisonu se je nedavno posrečilo izslediti neke zločince, ki so ga pa najbrže umorili, ko so izvedeli za njegovo od-kritje. Pred nekaj meseci je namreč umrl za še nepojasnjenim zastrupljenjem neki Nikolaj Dinari, ki je po svojem stricu podedoval večje imetje. Komaj mu je bil denar izplačan, je že obolel in po 10 dneh umrl, ne da bi mogli zdravniki ugotoviti

točnega vzroka smrti. Allisonu je bilo v tem primeru poverjeno zasledovanje zločincev. Komaj pa je policijskemu šefu telefonično sporočil, da je izsledil zločince, je že brez sledu izginil.

Zadnje tekme na letošnji olimpiadi

so bile plavalne tekme za svetovno prvenstvo. Naša slika kaže, kako strogo je komisija ocenjevala dosežene uspehe. Sodniki so bili strogo ločeni drug od drugega, tako da je bilo vsako uplivanje po končanem tekmovanju vsakega posa-meznika sporočil komisiji točke z dvigom številke, ki se mu je zdela pravilna.

- »Tempo« čevlji na obroke. Slovenska 18. 2500
- Šolske torbe in nahrbtniki v veliki izbiri pri Ivanu Kravosu, Maribor. Aleksandrova c. 13. 2736
- Dijaka, najraje nižješolca, sprejemem za 450 do 500 Din. Vrtna ulica 34/I. 2957
- Dijakinje ali dijake sprejemem v vso oskrbo. Naslov v upravi »Večernika«. 2955
- Iščem dijakinjo sestanovalko k dijakinji I. letnika trgovske akademije. Soba lepa, hrana izborna. 2952

- Oddam nadstropno stanovanje, 3 sobe, kuhinja, predsoba, 2 balkona, kopalnica, pritlikine, v novi villi. Dr Medvedova ulica 18. le stalni in mirni stranki. Natančnejše podatke pri vratarju pivovarne Union. 2927
- Izposojamo gramofone in plošče po Din 1.— »Šlager«, Slovenska 18. 2501
- Opremljeno sobo v novi villi z balkonom in posebnim vhodom oddam s postrežbo, električno razsvetljava in centralno kurjavo za Din 350. Betnavska cesta 67. 2930

- Stanovanje, trgovski okal in prostore za skladišče oddam. Naslov v upravi »Večernika«. 2928
- Kupim takol dobro ohranjeno kopalno kad za kopalnico. Naslov v upravi »Večernika«. 2965

- Morske ribe, dnevno sveže na različne načine pripravljene po zelo nizki ceni se dobijo pri Povodniku, Rotovski trg 8. 2954
- Kislo zelje, znano najboljšo kakovosti, priporočam. M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 2944

V gostilni pri „Veverici“ na vojaškem vežbališču, bo v nedeljo, dne 11 tm **vinska trgatev**

S sladkim vinskim moštom, specialnim vinom ter miznimi in toplimi jedili priskrbljeno. — Vstopnine ni!

Cenjena gospa!

Upo-tevajte pri naku-pu provianta za maj-hne ali pa planinske izlete delikatesno trgovino.

STONE OSLAG Maribor, Glavni trg 1

Otvoritveno neznanilo!

Cenienemu občinstvu Maribora in okolice najvljudneje naznanjam, da sem otvorila v idiličnem kraju **Laznica pri Limbužu**

GOSTILNO

ki temeljito opremila po vseh pravih higijene. Zaradi svoje dolgoletne prakse v gostilni ki obrti mi bo mogoče svoje ceneje goste popolnoma zadovoljiti. **javnostna otvoritev** bo v nedeljo, 11. septembra s **koncertom** godbe gasilne družbe Peke. Avtobusna zveza vsako uro od Glavnega trga (15. uri), Železnika zveza do Bistice povratek z avtobusom do 20. ure. Zadnji vlak ob 20:58. Krasna pešpot skozi studenski gozd ob progii do Laznice. (brez prahu) 1 uro hoda. Za cenjeni obisk se priporoči vdana

Tereziya Pogačnik gostilni čarka (leta Rezi) od hotela Halbwild Laznica št. 31

Vse šolske knjige za vse šole in vse šolske potrebščine

kupiš najbolje in najceneje v knjigarni

Tiskovne zadruga, Maribor, Aleksandrova cesta 13

Državnim uslužbencim doblilo popust! Dajemo tudi na odplačila!

Izdaja konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: RADIVOJ REHAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru